

MRR/KL/1(3)/09/08

Minister Rozwoju Regionalnego

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013

**Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków
w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki**

ZATWIERDZAM

Elżbieta Bieńkowska
Minister Rozwoju Regionalnego

Warszawa, 19.09.2008

Spis treści

1	Rozdział 1 – Podstawa prawna	4
1.1	Podrozdział 1 – Akty prawne i dokumenty regulujące kwalifikowalność wydatków w ramach PO KL	4
2	Rozdział 2 – Zakres regulacji.....	6
2.1	Podrozdział 1 – Cel Wytycznych	6
2.2	Podrozdział 2 – Zakres obowiązywania Wytycznych.....	6
2.3	Podrozdział 3 – Słowniczek.....	6
3	Rozdział 3 – Ogólne zasady kwalifikowania wydatków	8
3.1	Podrozdział 1 – Podstawowe zasady kwalifikowalności wydatków.....	8
3.2	Podrozdział 2 – Okres kwalifikowania wydatków.....	10
3.3	Podrozdział 3 – Zasięg terytorialny kwalifikowania wydatków	12
3.4	Podrozdział 4 – Podstawowe zasady konstruowania budżetu projektu	12
3.5	Podrozdział 5 – Ocena kwalifikowalności wydatków	13
3.6	Podrozdział 6 – Kwalifikowalność uczestników projektu.....	14
4	Rozdział 4 – Szczegółowe zasady kwalifikowania wydatków w ramach PO KL.....	15
4.1	Podrozdział 1 – Wydatki niekwalifikowalne	15
4.2	Podrozdział 2 – Koszty pośrednie	16
4.3	Podrozdział 3 – Wynagrodzenie personelu	18
4.4	Podrozdział 4 – Amortyzacja.....	20
4.5	Podrozdział 5 – Leasing.....	21
4.5.1	<i>Sekcja 1 – Warunki współfinansowania leasingu na rzecz leasingobiorcy.....</i>	21
4.5.2	<i>Sekcja 2 – Koszty niekwalifikowalne leasingu.....</i>	22
4.6	Podrozdział 6 – Opłaty finansowe i inne.....	22
4.7	Podrozdział 7 – Podatek od towarów i usług VAT	23
4.8	Podrozdział 8 – Wkład niepieniężny	23
4.9	Podrozdział 9 – Dodatki lub wynagrodzenia wypłacane przez stronę trzecią	25
4.10	Podrozdział 10 – Zlecenie usług.....	26
4.11	Podrozdział 11 – Cross-financing.....	26
4.11.1	<i>Sekcja 1 – Wydatki na zakup używanych środków trwałych</i>	28
4.11.2	<i>Sekcja 2 – Wydatki na leasing środków trwałych.....</i>	28
5	Rozdział 5 – Przepisy odrębne	30
5.1	Podrozdział 1 – Działania finansowane z Funduszu Pracy.....	30
5.2	Podrozdział 2 – Działania finansowane z PFRON.....	30

5.3	Podrozdział 3 – Pomoc publiczna	30
6	Załączniki	33
	Załącznik 1: Lista przykładowych zadań w ramach kosztów bezpośrednich projektów.....	33
	Załącznik 2: Wzór listy sprawdzającej do oceny kwalifikowalności wydatków w ramach PO KL	34

1 Rozdział 1 – Podstawa prawna

Niniejsze Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, zwanego dalej „PO KL” zostały opracowane na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 oraz art. 35 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658 oraz z 2007 r. Nr 140, poz. 984) oraz pkt 2.3 *Krajowych wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013*, zwanych dalej „Krajowymi Wytycznymi”¹.

1.1 Podrozdział 1 – Akty prawne i dokumenty regulujące kwalifikowalność wydatków w ramach PO KL

- 1) Kwestię kwalifikowania wydatków w ramach PO KL regulują następujące akty prawne:
 - a) rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U. UE z dnia 31 lipca 2006 r., L 210/25) – art. 56;
 - b) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U. UE z dnia 27 grudnia 2006 r., L 371/1);
 - c) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1081/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1784/1999 (Dz. U. UE z dnia 31 lipca 2006 r., L 210/12);
 - d) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1080/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 (Dz. U. UE z dnia 31 lipca 2006 r., L 210/1);
 - e) ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.)

oraz następujące dokumenty:

¹ Pierwsza wersja Wytycznych została wydana przez Ministra Rozwoju Regionalnego w dniu 9 lipca 2007 r.

- f) Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL), zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 7 września 2007 r. i Komisję Europejską w dniu 28 września 2007 r.;
- g) *Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* wydany przez Ministra Rozwoju Regionalnego;
- h) System realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- i) *Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013* wydane przez Ministra Rozwoju Regionalnego.

2 Rozdział 2 – Zakres regulacji

2.1 Podrozdział 1 – Cel Wytycznych

Celem Wytycznych jest określenie zasad dotyczących kwalifikowania wydatków w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetów I – IX PO KL, w tym projektów współpracy ponadnarodowej. Zasady kwalifikowania wydatków i kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach Priorytetu X Pomoc Techniczna zostały określone w *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie korzystania z pomocy technicznej*.

2.2 Podrozdział 2 – Zakres obowiązywania Wytycznych

- 1) Wytyczne dotyczą wydatków ponoszonych przez Beneficjentów w projektach realizowanych w ramach PO KL.
- 2) Wytyczne są skierowane do wszystkich podmiotów uczestniczących we wdrażaniu PO KL, w tym do Instytucji Pośredniczących, Instytucji Wdrażających (Instytucji Pośredniczących II stopnia) oraz Beneficjentów. Wytyczne są również uwzględniane przez Instytucję Certyfikującą oraz Instytucję Audytową w zakresie ich kompetencji w ramach systemu wdrażania PO KL.
- 3) Instytucja Pośrednicząca nie może ustanawiać bardziej restrykcyjnych zasad kwalifikowalności wydatków niż określone w niniejszych Wytycznych.
- 4) Wprowadzenie zmian w niniejszych Wytycznych podlega trybowi określone w art. 35 ust. 7 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

2.3 Podrozdział 3 – Słowniczek

Użyte w niniejszych Wytycznych określenia oznaczają:

- 1) Beneficjent – beneficjenta zgodnie z art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, z uwzględnieniem zapisów *Szczegółowego opisu Priorytetów PO KL*;
- 2) wydatek kwalifikowalny – wydatek spełniający warunki umożliwiające jego całkowite lub częściowe pokrycie środkami przeznaczonymi na realizację PO KL;
- 3) koszty bezpośrednie – koszty kwalifikowalne poszczególnego zadania realizowanego przez Beneficjenta w ramach projektu, które są bezpośrednio związane z danym zadaniem;
- 4) środek trwały – środek trwały zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.);

- 5) przychód – każdy wpływ środków finansowych w ramach projektu ze sprzedaży, wynajmu, usług, opłat wpisowych lub innych równoważnych opłat;
- 6) personel projektu – osoby zaangażowane do realizacji zadań w ramach projektu, w szczególności osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, osoby samozatrudnione (tj. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą niezatrudniające pracowników) oraz osoby świadczące usługi w formie wolontariatu;
- 7) *cross-financing* – zasada elastycznego finansowania projektów w ramach programu operacyjnego umożliwiająca finansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w sposób komplementarny działań objętych zakresem pomocy z innego funduszu tj. odpowiednio w przypadku EFS – z EFRR oraz w przypadku EFRR – z EFS;
- 8) wyposażenie oraz środki trwałe o niskiej jednostkowej wartości początkowej – środki trwałe w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591, z późn. zm.), których wartość początkowa mieści się w kwocie uprawniającej do dokonania jednorazowego odpisu amortyzacyjnego określonej w przepisach podatkowych²;
- 9) umowa o dofinansowanie projektu – umowę zawieraną z Beneficjentem na dofinansowanie lub decyzję o dofinansowaniu, na podstawie których Beneficjent realizuje projekt w ramach PO KL;
- 10) partner – instytucję wymienioną w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu, uczestniczącą w jego realizacji, wnoszącą do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne bądź finansowe, realizującą projekt wspólnie z beneficjentem i innymi partnerami na warunkach określonych w umowie z beneficjentem; udział partnera musi być adekwatny do merytorycznej wartości projektu;
- 11) podmiot będący stroną umowy – instytucja, która zawarze lub zawarła z Beneficjentem umowę o dofinansowanie projektu lub wyda/wydała decyzję o dofinansowaniu tj. odpowiednio Instytucja Zarządzająca, Instytucja Pośrednicząca lub Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia).

² Zgodnie z art. 16 d ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.) oraz art. 22 d ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.).

3 Rozdział 3 – Ogólne zasady kwalifikowania wydatków

3.1 Podrozdział 1 – Podstawowe zasady kwalifikowalności wydatków

- 1) Co do zasady, wszystkie wydatki w ramach PO KL są kwalifikowalne, o ile:
 - a) są niezbędne dla realizacji projektu, a więc mają bezpośredni związek z celami projektu;
 - b) są efektywne i konkurencyjne tj. nie są zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych oraz spełniają wymogi efektywnego zarządzania finansami (relacja nakład/rezultat);
 - c) zostały faktycznie poniesione;
 - d) są udokumentowane, z zastrzeżeniem pkt 7 podrozdziału 4.2;
 - e) zostały przewidziane w zatwierdzonym budżecie projektu zgodnie z zasadami w zakresie konstruowania budżetu w ramach PO KL;
 - f) są zgodne ze szczegółowymi zasadami określonymi w niniejszych Wytycznych tj:
 - i. nie zostały wymienione w katalogu wydatków niekwalifikowalnych w ramach PO KL w podrozdziale 4.1;
 - ii. zostały poniesione zgodnie z zasadami określonymi w niniejszych Wytycznych.
 - g) są zgodne z odrębnymi przepisami prawa krajowego i wspólnotowego, w szczególności z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655).
- 2) Pod pojęciem wydatku faktycznie poniesionego należy rozumieć wydatek poniesiony w znaczeniu kasowym tj. jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego, powodujący faktyczny przepływ środków pieniężnych od Beneficjenta (lub partnera³) do innego podmiotu. Wyjątki od powyższej reguły stanowią:
 - a) wkład niepieniężny;
 - b) wkład w postaci dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią na rzecz uczestników danego projektu;
 - c) koszty pośrednie rozliczane ryczałtem;
 - d) koszty amortyzacji;
 - e) odpisy dokonywane na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych;
 - f) rozliczenia dokonywane na podstawie wewnętrznej noty obciążeniowej.
- 3) Wydatek kwalifikowalny polegający na wniesieniu wkładu niepieniężnego uważa się za poniesiony, jeśli wkład został faktycznie wniesiony, tj. istnieje udokumentowane potwierdzenie jego wykorzystania w ramach projektu.

³ W przypadku projektów realizowanych w partnerstwie.

- 4) W ramach PO KL możliwe jest rozliczanie pewnych wydatków ryczałtem, o ile możliwość takiego rozliczania wynika z przepisów krajowych.
- 5) Dowodem poniesienia wydatku jest opłacona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z dowodami zapłaty. W przypadku płatności gotówkowej, wystarczającym dowodem jest faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej ze wskazaniem, że zapłacono gotówką. Na potrzeby rozliczania płatności gotówkowych we wnioskach o płatność Beneficjent załącza poświadczone za zgodność z oryginałem kserokopie raportów kasowych (bez załączników) lub zestawienia płatności gotówkowych objętych wnioskiem o płatność. Dokumenty poświadczające wysokość wkładu niepieniężnego, amortyzacji lub wkładu w postaci dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią, powinny pozwalać na identyfikację sposobu wyliczenia tego wkładu oraz wyraźnie wskazywać jego wysokość. Szczegółowe zasady wnoszenia wkładu strony trzeciej, wkładu niepieniężnego oraz amortyzacji są określone w odpowiednich podrozdziałach w dalszej części niniejszych Wytocznych.
- 6) W ramach PO KL niedozwolone jest podwójne finansowanie wydatku tzn. zrefundowanie całkowite lub częściowe danego wydatku dwa razy ze środków publicznych – wspólnotowych lub krajowych, w szczególności:
 - a) zrefundowanie tego samego wydatku w ramach dwóch różnych projektów dofinansowanych w ramach PO KL lub innych programów operacyjnych finansowanych z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności;
 - b) zrefundowanie podatku od towarów i usług (VAT) w ramach PO KL, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz.535, z późn. zm.);
 - c) zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej wykorzystanej na współfinansowanie projektów finansowanych ze środków wspólnotowych, a następnie zrefundowanie jego amortyzacji w ramach PO KL;
 - d) otrzymanie refundacji ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności na wydatek, który wcześniej został sfinansowany z preferencyjnej pożyczki ze środków publicznych oraz niedokonanie niezwłocznego zwrotu refundowanej części tej pożyczki.
- 7) Beneficjent ma obowiązek ujawniania wszelkich przychodów, które powstaną w związku z realizacją projektu PO KL⁴. Przychód projektu powinien być obliczany na podstawie wartości sprzedaży dóbr i usług (z zastrzeżeniem zbycia aktywów nabytych lub

⁴ Odsetki na wyodrębnionym rachunku bankowym na potrzeby projektu nie stanowią przychodu projektu.

wytworzonych w ramach projektu) oraz wartości wniesionych opłat wpisowych lub równoważnych opłat odniesionych proporcjonalnie do stopnia w jakim realizowany projekt przyczynił się do ich osiągnięcia. Stopień w jakim realizacja projektu przyczyniła się do osiągnięcia przychodu powinien być określany na podstawie udziału kwoty dofinansowania w wartości projektu. W przypadku gdy przychód związany z projektem osiągnięty został przy współudziale kosztów ponoszonych poza projektem możliwe jest określenie ww. stopnia na podstawie udziału kwoty dofinansowania w kosztach ogółem związanych z osiągnięciem wymienionego przychodu.

Przychód uzyskany w ramach projektu pomniejsza kwotę kolejnych płatności na rzecz beneficjenta w ramach projektu. Przychód pomniejsza kolejne płatności w ramach projektu w całości lub proporcjonalnie do tego, w jakim stopniu do jego osiągnięcia przyczynił się projekt realizowany w ramach PO KL. Instytucją odpowiedzialną za dokonywanie odpowiedniego pomniejszenia jest podmiot zatwierdzający wniosek o płatność. W przypadku braku możliwości pomniejszenia kolejnych płatności beneficjent zobowiązany jest poinformować IP lub IW (IP2) o uzyskanym przychodzie oraz dokonać zwrotu przychodu.

- 8) Aktywa wytworzone lub nabyte w ramach projektu nie mogą zostać zbyte przez Beneficjenta za uzyskaniem korzyści majątkowej w okresie 5 lat od zakończenia realizacji projektu. W przypadku naruszenia powyższej zasady Beneficjent zobowiązany jest do zwrotu środków wykorzystanych na zakup lub wytworzenie aktywów wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych.
- 9) W ramach PO KL wydatki kwalifikowalne w walucie obcej rozliczane są wg kursu dokonania płatności określonego zgodnie z Zasadami finansowania PO KL.

3.2 Podrozdział 2 – Okres kwalifikowania wydatków

- 1) Początek okresu kwalifikowalności wydatków stanowi data otrzymania przez Komisję Europejską PO KL tj. **12 grudnia 2006 r.** W przypadku projektów rozpoczętych przed tą datą, do wydatków kwalifikowalnych zaliczamy wydatki faktycznie poniesione od 12 grudnia 2006 r. Wydatki poniesione wcześniej nie stanowią wydatku kwalifikowalnego.
- 2) Koniec okresu kwalifikowalności wydatków stanowi data **31 grudnia 2015 r.** Instytucja Pośrednicząca może, w porozumieniu z Instytucją Zarządzającą, określić wcześniejszą datę końcową kwalifikowalności wydatków dla Beneficjentów na potrzeby dokonania zamknięcia pomocy w ramach priorytetów PO KL.

- 3) Powyższe zasady nie mają zastosowania w przypadku projektów objętych pomocą de minimis, wyłączeniem blokowym (grupowym), programem pomocowym zatwierdzonym przez Komisję Europejską, a także projektów otrzymujących wsparcie w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej przez Komisję Europejską oraz projektów współfinansowanych na podstawie zatwierdzonej przez Komisję Europejską pomocy indywidualnej. W przypadku projektów, o których mowa powyżej, ramy czasowe kwalifikowalności wydatków określone są w zatwierdzonym przez Komisję Europejską programie pomocowym.
- 4) Okres kwalifikowalności każdego pojedynczego projektu realizowanego w ramach PO KL (równoznaczny z okresem jego realizacji) określa umowa o dofinansowanie projektu zawarta z Beneficjentem. Okres ten nie może wykraczać poza daty graniczne określone w pkt 1 i 2, z uwzględnieniem pkt 3.
- 5) Co do zasady, okres kwalifikowalności wydatków w ramach projektu może przypadać na okres przed podpisaniem umowy o dofinansowanie. Niemniej jednak, Instytucja Pośrednicząca może w przypadkach określonych w Planie działania na dany rok ograniczyć kwalifikowanie wydatków przed podpisaniem umowy o dofinansowanie.
- 6) Wydatki poniesione na wycenę wkładu niepieniężnego oraz ustanowienie zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy mogą zostać poniesione przed podpisaniem umowy o dofinansowanie i będą mogły zostać uznane za kwalifikowalne pod warunkiem przyjęcia projektu do realizacji, z uwzględnieniem pkt 5.
- 7) Końcowa data kwalifikowalności wydatku określona w umowie może zostać zmieniona w uzasadnionym przypadku, na pisemny wniosek Beneficjenta, za zgodą podmiotu będącego stroną umowy, na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie.
- 8) Możliwe jest ponoszenie wydatków po okresie kwalifikowania wydatków określonym w umowie o dofinansowanie, pod warunkiem, że wydatki te odnoszą się do okresu realizacji projektu i zostaną uwzględnione w końcowym wniosku o płatność. W takim przypadku wydatki te należy uznać za kwalifikowalne.
- 9) Za datę poniesienia wydatku przyjmuje się:
 - a) w przypadku wydatków pieniężnych:
 - i. dokonanych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą – datę obciążenia rachunku bankowego podmiotu ponoszącego wydatek;
 - ii. dokonanych kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności – datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub podobnego instrumentu;
 - iii. dokonanych gotówką – datę faktycznego dokonania płatności;

b) w przypadku wkładu niepieniężnego – datę faktycznego wniesienia wkładu.

3.3 Podrozdział 3 – Zasięg terytorialny kwalifikowania wydatków

- 1) Projekty w ramach priorytetów PO KL, zarówno centralnych jak i regionalnych, są realizowane wyłącznie na terytorium kraju, z zastrzeżeniem pkt 2.
- 2) W przypadku gdy jest to uzasadnione celem projektu, możliwe jest realizowanie projektu lub części projektu poza granicami kraju, przy czym konieczne jest wyraźne uwzględnienie tego we wniosku (ze wskazaniem możliwie szczegółowo planowanego miejsca realizacji projektu) i przedstawienie odpowiedniego uzasadnienia.
- 3) Wydatki poniesione przez partnerów projektu, których stała siedziba mieści się poza obszarami wsparcia przewidzianymi w ramach PO KL, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile bez udziału tych partnerów cele projektu nie mogłyby zostać osiągnięte.

3.4 Podrozdział 4 – Podstawowe zasady konstruowania budżetu projektu

- 1) W ramach PO KL koszty projektu przedstawiane są we wniosku o dofinansowanie w formie budżetu zadaniowego. Dodatkowo Beneficjent wykazuje w załączniku do wniosku o dofinansowanie szczegółowy budżet ze wskazaniem kosztów jednostkowych, który jest podstawą do oceny kwalifikowalności wydatków projektu na etapie weryfikacji wniosku o dofinansowanie projektu.
- 2) Budżet zadaniowy obejmuje przedstawienie kosztów kwalifikowalnych w podziale na koszty bezpośrednie i koszty pośrednie, o których mowa w podrozdziale 4.2.
- 3) W ramach kosztów bezpośrednich Beneficjent wykazuje we wniosku o dofinansowanie rodzaje zadań w ramach projektu np. szkolenia, staże, promocja projektu, wraz z odpowiednim limitem kosztów, które zostaną poniesione na ich realizację. Przykładowe rodzaje zadań zostały przedstawione w załączniku nr 1 do niniejszych Wytucznych.
- 4) Limit kosztów w ramach budżetu zadaniowego na etapie wnioskowania o środki powinien wynikać ze szczegółowej kalkulacji kosztów jednostkowych wykazanej w załączniku do wniosku o dofinansowanie projektu.
- 5) Rozliczając poniesione wydatki Beneficjent nie może przekroczyć łącznej kwoty wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu wynikającej z zatwierdzonego wniosku o dofinansowanie projektu. Ponadto Beneficjenta obowiązują limity wydatków wskazane w odniesieniu do każdego zadania w budżecie projektu w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie, przy czym poniesione wydatki nie muszą być zgodne ze szczegółowym

budżetem projektu, przedkładanym na etapie wyboru projektu. Beneficjent jest bowiem rozliczany ze zrealizowanych zadań w ramach projektu.

- 6) Dopuszczalne jest dokonywanie przez Beneficjenta przesunięć w budżecie projektu określonym w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie do 10% wartości środków alokowanych na zadanie, z którego przesuwane są środki oraz na zadanie, na które przesuwane są środki. Powyższe przesunięcia nie mogą zwiększać wysokości środków na wynagrodzenia personelu w ramach danego zadania. Ponadto przesunięcia te nie mogą wpływać na wysokość i przeznaczenie przyznanej pomocy publicznej w ramach projektu.
- 7) Wszelkie inne odstępstwa od założeń określonych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie traktowane są jako zmiany w projekcie i wymagają zgłoszenia na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie oraz uzyskania pisemnej zgody podmiotu będącego stroną umowy.
- 8) W przypadku wprowadzania zmian do projektu, wydatki wynikające z tych zmian mogą zostać uznane za kwalifikowalne pod warunkiem zatwierdzenia zmian w projekcie przez podmiot będący stroną umowy. W takim przypadku, poniesienie wydatków przed zatwierdzeniem zmian przez podmiot będący stroną umowy jest dokonywane na własne ryzyko Beneficjenta.

3.5 Podrozdział 5 – Ocena kwalifikowalności wydatków

- 1) Ocena kwalifikowalności wydatków na etapie wyboru projektu oraz na etapie realizacji i rozliczania projektu dokonywana jest w oparciu o postanowienia niniejszych Wytycznych.
- 2) Podmiotem dokonującym oceny kwalifikowalności na etapie wyboru projektu jest odpowiednio Instytucja Zarządzająca, Instytucja Pośrednicząca lub Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia), w ramach której działa komisja oceny projektu lub inny organ wydający opinię w sprawie wniosków o dofinansowanie. Przy ocenie kwalifikowalności wydatków na etapie wyboru projektu, członkowie powołanej komisji oceny projektu lub przedstawiciele Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczącej lub Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) mogą posłużyć się listą sprawdzającą, której wzór stanowi załącznik nr 2 do niniejszych Wytycznych.
- 3) Ocena kwalifikowalności wydatków na etapie rozliczania projektu dokonywana jest przez podmiot weryfikujący wniosek o płatność składany przez Beneficjenta w oparciu o zatwierdzony budżet projektu oraz niniejsze Wytyczne. Dodatkowo weryfikacja kwalifikowalności wydatków będzie dokonywana podczas kontroli projektu na miejscu.

- 4) Instytucja Zarządzająca weryfikuje w trakcie kontroli systemowych wykonywanie przez Instytucje Pośredniczące obowiązków w zakresie oceny kwalifikowalności wydatków. Jednocześnie Instytucja Pośrednicząca weryfikuje podczas kontroli wykonywanie obowiązków w zakresie oceny kwalifikowalności wydatków przez Instytucje Wdrażające (Instytucje Pośredniczące II stopnia).

3.6 Podrozdział 6 – Kwalifikowalność uczestników projektu

- 1) Wsparcie dla osób w ramach poszczególnych Działań PO KL udzielane jest grupom docelowym wskazanym w *Szczegółowym opisie priorytetów PO KL*.
- 2) Kwalifikowalność osób zgłaszających chęć udziału w projekcie weryfikowana jest przez beneficjenta na etapie rekrutacji do projektu (tj. w chwili przystąpienia osób do projektu), np. w formie oświadczeń składanych przez potencjalnych uczestników projektu.
- 3) W momencie rekrutacji uczestnik projektu podpisuje *deklarację uczestnictwa w projekcie*. Rozpoczęcie udziału uczestnika w projekcie liczone jest od dnia podpisania przez niego ww. deklaracji.
- 4) Beneficjent musi dysponować dokumentami potwierdzającymi dokonanie weryfikacji kwalifikowalności osób, którym udzielił wsparcia w ramach projektu. W przeciwnym razie, wydatki związane z udzieleniem wsparcia danej osobie mogą zostać uznane za niekwalifikowalne.
- 5) Kwalifikowalność uczestników projektu podlega kontroli na miejscu przez uprawnione podmioty.

4 Rozdział 4 – Szczegółowe zasady kwalifikowania wydatków w ramach PO KL

4.1 Podrozdział 1 – Wydatki niekwalifikowalne

- 1) W oparciu o przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1081/2006 (art. 11 ust. 2), za niekwalifikowalne z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO KL uznaje się poniższe kategorie wydatków:
 - a) podatek od towarów i usług (VAT), jeśli może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług;
 - b) zakup nieruchomości, gruntu oraz infrastruktury;
 - c) zakup sprzętu, mebli oraz pojazdów, z wyjątkiem wydatków w ramach *cross-financingu*, o których mowa w podrozdziale 4.11;
 - d) odsetki od zadłużenia.
- 2) Dodatkowo, zgodnie z *Krajowymi Wytycznymi*, niekwalifikowalne są następujące kategorie wydatków:
 - a) koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz *ujemne różnice kursowe*⁵;
 - b) wydatki poniesione na środki trwałe, które były współfinansowane ze środków krajowych lub wspólnotowych w przeciągu 7 lat poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu;
 - c) koszty kar i grzywien, a także koszty procesów sądowych (z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych po akceptacji Instytucji Zarządzającej) oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd;
 - d) wydatki związane z umową leasingu, a w szczególności: podatek, marża finansującego, odsetki od refinansowania kosztów, koszty ogólne, opłaty ubezpieczeniowe;
 - e) wydatki związane z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie projektu.
- 3) Zgodnie z zasadami przyjętymi przez Instytucję Zarządzającą, niekwalifikowalne są wpłaty dokonywane przez pracodawców zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92) na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach wynagrodzenia personelu projektu.
- 4) Wydatki niekwalifikowalne związane z realizacją projektu ponosi Beneficjent.

⁵ W przypadku ujemnych różnic kursowych zapis podlega stosowaniu do czasu obowiązywania wersji *Krajowych wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013* z dnia 22 listopada 2007 - sygnatura MRR/H/8(3)11/2007.

4.2 Podrozdział 2 – Koszty pośrednie

- 1) Koszty pośrednie stanowią koszty związane z obsługą techniczną projektu, których nie można bezpośrednio przyporządkować do konkretnego zadania.
- 2) Koszty pośrednie mogą obejmować wyłącznie następujące koszty administracyjne:
 - a) koszty zarządu (tj. koszty wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania jednostki, których zakresy czynności nie są przypisane wyłącznie do projektu np. kierownik jednostki);
 - b) koszty personelu obsługowego (w tym obsługi kadrowej, administracyjnej, sekretariatu i kancelarii);
 - c) koszty obsługi księgowej (tj. koszty wynagrodzenia osób księgujących wydatki w projekcie, w tym koszty zlecenia prowadzenia obsługi księgowej biura rachunkowego);
 - d) opłaty administracyjne za najem powierzchni biurowych lub czynsz;
 - e) amortyzacja środków trwałych;
 - f) opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, odprowadzanie ścieków, itp.;
 - g) usługi pocztowe, telefoniczne, telegraficzne, teleksowe, internetowe, kurierskie;
 - h) usługi kserograficzne;
 - i) koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych (np. długopisów, papieru, teczek, toneru do drukarek, płyt CD, dyskietek), nie związanych bezpośrednio z realizacją zadań w projekcie;
 - j) koszty ubezpieczeń majątkowych;
 - k) koszty ochrony;
 - l) sprzątanie pomieszczeń (w tym środki do utrzymania czystości pomieszczeń, dezynsekcję, dezynfekcję, deratyzację pomieszczeń, itp.).
- 3) Koszty z ww. katalogu mogą stanowić koszty bezpośrednie, o ile zostaną bezpośrednio przypisane i rozliczane w odniesieniu do danego zadania. Niedopuszczalna jest natomiast sytuacja, w której te same koszty są jednocześnie wykazywane w ramach kosztów bezpośrednich oraz kosztów pośrednich, powodując w konsekwencji podwójną refundację wydatków. Oznacza to, że podmiot dokonujący oceny kwalifikowalności na etapie wyboru projektu ma obowiązek zweryfikować, czy w ramach zadań określonych w budżecie projektu (w kosztach bezpośrednich) nie zostały wykazane koszty, które stanowią koszty pośrednie. Dodatkowo, na etapie realizacji projektu podmiot zatwierdzający wniosek o płatność

weryfikuje, czy w zestawieniu poniesionych wydatków bezpośrednich załączanym do wniosku o płatność nie zostały wykazane wydatki pośrednie.

4) W ramach kosztów pośrednich nie są wykazywane żadne wydatki objęte cross-financingiem w projekcie.

5) Koszty pośrednie mogą być rozliczane na dwa sposoby:

a) ryczałtowo, do wysokości:

i. 20% bezpośrednich kosztów projektu *pomniejszonych o wydatki dotyczące cross-financingu* – w przypadku projektów o wartości do 2 mln zł;

ii. 15% bezpośrednich kosztów projektu *pomniejszonych o wydatki dotyczące cross-financingu* – w przypadku projektów o wartości od 2 do 5 mln zł łącznie;

iii. 10% bezpośrednich kosztów projektu *pomniejszonych o wydatki dotyczące cross-financingu* – w przypadku projektów o wartości powyżej 5 mln zł,

przy czym właściwy limit procentowy jest określany przez Beneficjenta na etapie konstruowania budżetu projektu;

b) na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków (tj. bez stawki ryczałtowej, z pełnym udokumentowaniem wydatków).

Beneficjent dokonuje wyboru jednego z ww. sposobów rozliczania przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu.

6) Niezależnie od wybranego sposobu rozliczania wydatków, Beneficjent zobowiązany jest przedstawić w załączonym do wniosku o dofinansowanie projektu szczegółowym budżecie projektu, uzasadnienie dla wykazanej we wniosku o dofinansowanie wartości kosztów pośrednich, które zamierza w projekcie rozliczyć. Uzasadnienie powinno wskazywać metodologię, zgodnie z którą Beneficjent wyliczył wartość kosztów pośrednich. Metodologia powinna być przygotowana w oparciu o dotychczasowe wartości kosztów pośrednich Beneficjenta oraz wskazywać sposób wyliczenia dla każdej kategorii kosztów pośrednich, które Beneficjent uwzględnił w budżecie projektu. Metodologia wyliczania kosztów pośrednich podlega weryfikacji na etapie oceny wniosku o dofinansowanie projektu i może po ocenie merytorycznej podlegać negocjacom.

7) W przypadku rozliczania kosztów pośrednich ryczałtem, procentowy limit kosztów pośrednich jest wskazany w umowie o dofinansowanie projektu. Limit ten jest podstawą do rozliczania kosztów pośrednich we wnioskach o płatność w zależności od wysokości przedstawianych do rozliczenia wydatków bezpośrednich, zgodnych z budżetem projektu i zasadami kwalifikowalności w ramach programu. Beneficjent dokonuje prześlęgowania odpowiedniej wysokości wydatków pośrednich oraz refundacji odpowiedniej kwoty

z rachunku projektu na bieżąco w odniesieniu do poniesionych wydatków bezpośrednich np. po zakończeniu pełnego miesiąca kalendarzowego lub innego przyjętego okresu rozliczeniowego. *W przypadku uznania za niekwalifikowalne kosztów bezpośrednich, w stosunku do których zostały naliczone i zrefundowane koszty pośrednie beneficjent zobowiązany jest dokonać odpowiedniego zwrotu na rachunek projektu.*

Koszty pośrednie rozliczone ryczałtem traktowane są jako wydatki poniesione. Beneficjent nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w ramach projektu na potwierdzenie poniesienia wydatków, które zostały wykazane jako wydatki pośrednie, w związku z tym dokumenty te nie podlegają kontroli na miejscu. Podczas kontroli na miejscu możliwe jest jednak zweryfikowanie prawidłowości sporządzenia przez Beneficjenta metodologii wyliczania kosztów pośrednich, którą przedstawił na etapie wnioskowania o środki w ramach PO KL.

Należy pamiętać, że:

- a) wszelkie redukcje kosztów bezpośrednich (tj. w związku z szacunkowym budżetem lub korektami finansowymi) mają wpływ na ryczałtową kwotę kosztów pośrednich;
 - b) wszelkie (nieprzewidziane) przychody powstałe w ramach projektu PO KL powinny być odliczane od całkowitych kosztów zadeklarowanych dla takiego projektu (po wyliczeniu kosztów pośrednich według stawki ryczałtowej).
- 8) W przypadku rozliczania kosztów pośrednich na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków, Beneficjent wykazuje wartość poniesionych wydatków pośrednich we wnioskach o płatność do wysokości łącznej określonej w zatwierdzonym budżecie projektu.
- Beneficjent ma obowiązek zbierania i opisywania dokumentów księgowych na potwierdzenie poniesienia wydatków, które zostały wykazane jako wydatki pośrednie. Dokumenty te wykazywane są we wniosku o płatność w zestawieniu poniesionych wydatków na zasadach analogicznych dla wydatków bezpośrednich, i mogą podlegać kontroli na miejscu.

4.3 Podrozdział 3 – Wynagrodzenie personelu

- 1) W ramach wynagrodzenia personelu, zasadniczo kwalifikowalne są wszystkie składniki wynagrodzenia, w szczególności wynagrodzenie brutto, składki pracodawcy na ubezpieczenia społeczne, składki na Fundusz Pracy oraz odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, z zastrzeżeniem pkt 2.
- 2) W ramach wynagrodzenia personelu, wpłaty dokonywane przez pracodawców zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu

osób niepełnosprawnych na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych nie są wydatkiem kwalifikowalnym.

- 3) W przypadku zatrudniania personelu na podstawie umowy o pracę, wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - a) pracownik jest zatrudniony (lub oddelegowany⁶) w celu realizacji zadań związanych bezpośrednio z wdrażaniem projektu;
 - b) okres zatrudnienia (lub oddelegowania) jest kwalifikowalny wyłącznie do końcowej daty kwalifikowania wydatków wyznaczonej w umowie o dofinansowanie projektu; powyższe nie oznacza, że umowa o pracę nie może zostać zawarta na czas dłuższy niż okres realizacji projektu;
 - c) zatrudnienie (lub oddelegowanie) do pełnienia zadań związanych z realizacją projektu jest odpowiednio udokumentowane zapisami w zakresie czynności służbowych pracownika, opisie stanowiska pracy lub umowie o pracę.
- 4) Wydatek związany z wynagrodzeniem personelu zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu w ramach projektu uwzględnia proporcjonalność wynagrodzenia do wymiaru czasu pracy, przyjmując, że wynagrodzenie personelu zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy stanowi 100%.
- 5) Wydatkami kwalifikowalnymi w przypadku wynagrodzenia personelu mogą być również nagrody lub premie, o ile spełnione są następujące warunki:
 - a) nagrody/premie zostały przewidziane w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji;
 - b) zostały wprowadzone w danej instytucji w okresie przynajmniej 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu;
 - c) potencjalnie obejmują wszystkich pracowników danej instytucji.
- 6) Wydatkami kwalifikowalnymi związanymi z wynagrodzeniem personelu mogą być również dodatki do wynagrodzeń, o ile zostały przyznane zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi oraz regulaminem pracy lub regulaminem wynagradzania danej instytucji, z zastrzeżeniem pkt 7.
- 7) Dodatek zadaniowy, o którym mowa w art. 58 ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 170, poz. 1218, z późn. zm.), przyznany pracownikom zaangażowanym w realizację projektów w służbie cywilnej może być kwalifikowalny, o ile spełnione zostaną następujące warunki:

⁶ Oddelegowanie należy rozumieć jako zmianę obowiązków służbowych pracownika na okres realizacji projektu (okres ten może wynosić więcej niż 3 miesiące).

- a) dodatek zadaniowy przyznany jest w pełnej wysokości wyłącznie na zadania związane z PO KL i jest możliwe udokumentowanie faktu, że dodatek przyznany jest na ww. cele;
- b) przed przyznaniem dodatku zadaniowego do zakresu obowiązków pracownika nie należała realizacja żadnych zadań związanych z PO KL, co powinno wynikać z dokumentów określających obowiązki oraz zadania przydzielone pracownikowi;
- c) dodatek zadaniowy kwalifikowany jest w ramach PO KL wyłącznie w okresie kwalifikowalności, tj. okresie nie dłuższym niż okres realizacji projektu, do którego pracownik jest zaangażowany.

4.4 Podrozdział 4 – Amortyzacja

- 1) Odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości aktywów podlegających amortyzacji (w szczególności środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych), stanowią wydatek kwalifikowalny, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
 - a) odpisy amortyzacyjne dotyczą aktywów, które są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane do jego wdrażania;
 - b) zakup aktywów nie był wcześniej finansowany ze środków dotacji wspólnotowej lub dotacji krajowej wykorzystanej na współfinansowanie projektu finansowanego ze środków wspólnotowych, z uwzględnieniem zapisów zawartych w pkt 4 (wymagane jest złożenie odpowiedniego oświadczenia na etapie rozliczania projektu);
 - c) kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych odnosi się wyłącznie do okresu realizacji danego projektu;
 - d) wartość odpisów amortyzacyjnych została obliczona zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.
- 2) Powyższe oznacza również możliwość dokonania jednorazowego odpisu amortyzacyjnego w myśl art. 32 ust. 6 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym *dla środków trwałych o niskiej jednostkowej wartości początkowej można ustalać odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe w sposób uproszczony, przez dokonywanie zbiorczych odpisów dla grup środków zbliżonych rodzajem i przeznaczeniem lub jednorazowo odpisując wartość tego rodzaju środków trwałych*, z wyłączeniem możliwości zastosowania przepisu art. 16 k ust. 7 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych oraz art. 22 k ust. 7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.
- 3) Jeżeli dotacja, o której mowa w pkt 1 lit. b), nie służyła nabyciu określonych aktywów w całości, tylko w określonej części (udział procentowy), dopuszczalne jest uznanie za

koszt kwalifikowalny odpisów amortyzacyjnych w wysokości odpowiadającej tej części wartości aktywów, która została sfinansowana z innych środków niż te dotacje.

- 4) W przypadku, gdy aktywa wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania tych aktywów w ramach realizacji projektu.
- 5) W przypadku, o którym mowa w pkt 4, wartość rezydualna (księgową wartość likwidacyjną) aktywów po zakończeniu realizacji projektu nie jest wydatkiem kwalifikowalnym.
- 6) Beneficjent przechowuje sposób wyliczenia amortyzacji rozliczanej w ramach projektu wraz z dokumentacją księgową. Wyliczenie to powinno uwzględniać czas lub zakres wykorzystywania sprzętu i wysokość odpisów amortyzacyjnych w danym miesiącu.
- 7) Dokumentami potwierdzającymi wysokość odpisów amortyzacyjnych są tabele amortyzacyjne środków trwałych lub inne dokumenty wskazujące ich wysokość.

4.5 Podrozdział 5 – Leasing

- 1) W przypadku zastosowania leasingu w projektach PO KL refundacja wydatków faktycznie poniesionych może zostać skierowana wyłącznie na rzecz leasingobiorcy tj. Beneficjenta leasingującego dane dobro.
- 2) Do dofinansowania kwalifikuje się wyłącznie leasing operacyjny⁷. Pod pojęciem leasingu operacyjnego, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, zwanymi dalej „MSSF”, rozumie się taką umowę leasingu, w ramach której ryzyko oraz korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu nie są zasadniczo w całości przeniesione na beneficjenta współfinansowanego projektu. Oznacza to, że umowa leasingu skutkuje czasowym przekazaniem w użytkowanie określonego dobra, przy czym czas ten może być krótszy niż okres gospodarczej używalności przedmiotu leasingu.
- 3) W przypadku, gdy okres obowiązywania umowy leasingu przekracza końcową datę rozliczenia płatności pomocy wspólnotowej, kwalifikowalne są wyłącznie koszty leasingobiorcy, które zostały faktycznie poniesione do momentu zakończenia realizacji projektu wskazanego w umowie o dofinansowanie.

4.5.1 Sekcja 1 – Warunki współfinansowania leasingu na rzecz leasingobiorcy

- 1) Kosztem kwalifikowalnym do współfinansowania jest część raty leasingowej związanej ze spłatą kapitału leasingowanego aktywu.

⁷ Dotyczy wydatków poza *cross-financingiem*.

- 2) Dowodem faktycznego poniesienia wydatku jest dokument potwierdzający opłacenie raty leasingowej.
- 3) Maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych nie może przekroczyć kwoty, na którą opiewa dowód zakupu wystawiony leasingodawcy przez dostawcę współfinansowanego aktywu.
- 4) Za okres kwalifikowalności wydatków na współfinansowanie rat leasingowych można uznać jedynie okres realizacji projektu tj. do momentu zakończenia realizacji projektu wskazanego w umowie o dofinansowanie.
- 5) Refundacja w ramach realizacji umowy leasingu jest wypłacana leasingodawcy zgodnie z faktycznie spłacanymi ratami leasingu.

4.5.2 Sekcja 2 – Koszty niekwalifikowalne leasingu

Kosztami niekwalifikowalnymi w przypadku leasingu są koszty związane z umową leasingu, w tym w szczególności:

- a) marża finansującego;
- b) odsetki od refinansowania wydatków;
- c) opłaty ubezpieczeniowe;
- d) pozostałe wydatki, inne niż wyszczególnione w pkt 1 – 4.5.1 Sekcja 1 *Warunki współfinansowania leasingu na rzecz leasingobiorcy*.

4.6 Podrozdział 6 – Opłaty finansowe i inne

- 1) Niżej wymienione kategorie wydatków są kwalifikowalne w ramach PO KL, o ile ich poniesienie jest niezbędne do realizacji projektu:
 - a) koszty otwarcia oraz prowadzenia wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym lub odrębnego rachunku bankowego;
 - b) opłaty bankowe pobierane od dokonywanych transakcji finansowych (krajowych lub zagranicznych) np. opłaty za dokonywanie przelewów;
 - c) koszty porad prawnych;
 - d) opłaty notarialne;
 - e) koszty doradztwa udzielonego przez ekspertów finansowych lub technicznych;
 - f) koszty księgowości;
 - g) koszty obsługi finansowych instrumentów zabezpieczających realizację umowy o dofinansowanie, w szczególności takich jak poręczenie lub gwarancja.

- 2) Koszty przeprowadzenia audytu zewnętrznego nie są kwalifikowalne, chyba że audyt jest wymagany przez Instytucję Pośredniczącą lub Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia) i został uwzględniony w zatwierdzonym budżecie projektu.

4.7 Podrozdział 7 – Podatek od towarów i usług VAT

- 1) Zgodnie z art. 11 pkt 2 lit. a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1081/2006, podatek od towarów i usług (VAT) może być uznany za wydatek kwalifikowalny tylko wtedy, gdy został rzeczywiście i ostatecznie poniesiony przez Beneficjenta oraz Beneficjent nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku od towarów i usług (VAT).
- 2) Jeżeli podatek od towarów i usług (VAT) zapłacony w związku z dokonaniem wydatku kwalifikowalnego może być częściowo odzyskany, kwalifikowalna jest ta część podatku od towarów i usług (VAT), która nie może zostać odzyskana.
- 3) Możliwość odzyskania podatku od towarów i usług (VAT) należy rozpatrywać w oparciu o przepisy ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.
- 4) Beneficjent otrzymujący środki na realizację projektu w ramach PO KL składa odpowiednie oświadczenie o kwalifikowalności podatku od towarów i usług (VAT) na etapie podpisywania umowy o dofinansowanie. W oświadczeniu Beneficjent zobowiązuje się do zwrotu zrefundowanej części poniesionego podatku od towarów i usług (VAT) jeżeli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku przez Beneficjenta.

4.8 Podrozdział 8 – Wkład niepieniężny

- 1) W ramach projektu może być rozliczany wkład niepieniężny. Wkład niepieniężny polega na wniesieniu do projektu określonych składników majątku Beneficjenta tj. nieruchomości w rozumieniu art. 46 § 1 kodeksu cywilnego, urządzeń lub materiałów, badań lub świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy.
- 2) Wkład niepieniężny wniesiony na rzecz projektu przez Beneficjenta w postaci dóbr lub usług stanowi wydatek kwalifikowalny przy założeniu, że jego wartość może zostać w niezależny sposób wyceniona oraz jeśli zaistnieje taka konieczność – zweryfikowana (np. poddana audytowi).
- 3) Wycena wkładu niepieniężnego powinna być dokonywana według wartości rynkowej, za którą przyjmuje się przeciętną cenę stosowaną w danej miejscowości w obrocie tytułami tego samego rodzaju i gatunku, lub – jeżeli nie można ustalić wartości rynkowej – według wartości godziwej, za którą zgodnie z art. 28 ust. 6 ustawy o rachunkowości przyjmuje się

kwotę, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony a zobowiązanie uregulowane na warunkach transakcji rynkowej, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązanymi ze sobą stronami. W przypadku wyceny wkładu niepieniężnego w wartości godziwej, wartość ta nie może być wyższa od jego wartości użytkowej, którą jest bieżąca (zdyskontowana), szacunkowa wartość przyszłych przepływów pieniężnych, których uzyskania oczekuje się z tytułu dalszego użytkowania tego wkładu niepieniężnego.

- 4) Wyceny wartości majątku można dokonać przy wykorzystaniu wyników różnego rodzaju ekspertyz, w tym operatów rzeczoznawców majątkowych i protokołów specjalnych komisji oraz za pomocą innych materiałów np. wykazów cen rynkowych uzyskiwanych z różnych źródeł lub rynków.
- 5) W przypadku wyceny nieruchomości należy uwzględnić przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, z późn. zm.).
- 6) Wydatki poniesione na wycenę wkładu niepieniężnego są kwalifikowalne.
- 7) W przypadku świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy, obowiązujące są następujące zasady:
 - a) wolontariusz musi być świadomy charakteru swojego udziału w realizacji projektu (tzn. świadomy nieodpłatnego udziału);
 - b) należy zdefiniować rodzaj wykonywanych przez wolontariusza świadczeń (określić jego stanowisko w projekcie); zadania wykonywane i wykazywane przez wolontariusza muszą być zgodne z tytułem jego świadczeń (stanowiska);
 - c) nie mogą być wykonywane jako wolontariat świadczenia wykonywane przez stałych pracowników zatrudnionych przy realizacji projektu;
 - d) wartość wkładu niepieniężnego w przypadku świadczeń wykonywanych przez wolontariusza określa się z uwzględnieniem ilości poświęconego czasu na ich wykonanie oraz średniej stawki godzinowej lub dziennej za dany rodzaj świadczeń (wycena nieodpłatnej dobrowolnej pracy musi uwzględniać wszystkie koszty, które zostałyby poniesione w przypadku jej odpłatnego wykonywania przez podmiot działający na zasadach rynkowych; wycena uwzględnia zatem koszt składek na ubezpieczenia społeczne oraz wszystkie pozostałe koszty wynikające z charakteru danego świadczenia; wycena wykonywanego świadczenia przez wolontariusza może być przedmiotem odrębnej kontroli i oceny).
- 8) W przypadku wniesienia przez Beneficjenta wkładu niepieniężnego do projektu, kwota dofinansowania nie może przekroczyć wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych,

pomniejszych o wartość wkładu niepieniężnego, zgodnie z art. 56 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.

dofinansowanie z PO KL <= wydatki kwalifikowalne – wkład niepieniężny

- 9) Udokumentowaniem wartości wkładu niepieniężnego mogą być:
- a) zestawienie faktur sprzedaży dóbr/usług np. z miesiąca poprzedzającego miesiąc ich wniesienia;
 - b) kopia faktury zakupu dóbr/usług;
 - c) udokumentowane ceny dóbr/usług poprzez przedstawienie stosownych notowań na rynkach giełd towarowych lub cenników innych jednostek zajmujących się ich obrotem lub świadczeniem;
 - d) inne dokumenty, o ile pozwalają na identyfikację jego wysokości.

4.9 Podrozdział 9 – Dodatki lub wynagrodzenia wypłacane przez stronę trzecią

- 1) Zgodnie z art. 11 ust 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1081/2006, dodatki lub wynagrodzenia wypłacane przez stronę trzecią na rzecz uczestników danego projektu (np. wkład wnoszony przez pracodawcę w przypadku szkoleń dla przedsiębiorców w formie wynagrodzenia pracownika skierowanego na szkolenie) i poświadczony beneficjentowi są kwalifikowalne pod warunkiem, że zostały one poniesione zgodnie z przepisami krajowymi, w tym zasadami dotyczącymi rachunkowości.
- 2) Wysokość wkładu wynikającego z dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią na rzecz uczestników projektu w ramach PO KL musi wynikać z dokumentacji księgowej podmiotu wypłacającego i może podlegać kontroli.
- 3) Beneficjent realizujący projekt w ramach PO KL, w którym występuje powyższy wkład, rozlicza go w ramach projektu na podstawie oświadczenia składanego przez podmioty wypłacające, przy czym oświadczenie to powinno pozwalać na identyfikację poszczególnych uczestników projektu oraz wysokości wkładu w odniesieniu do każdego z nich.

4.10 Podrozdział 10 – Zlecenie usług

- 1) W przypadku zlecenia usług Beneficjent powinien przestrzegać przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. – Prawo zamówień publicznych w zakresie, w jakim ta ustawa ma zastosowanie do Beneficjenta⁸.
- 2) Wydatki związane ze zlecaniem usług w ramach projektu mogą stanowić wydatki kwalifikowalne pod warunkiem, że:
 - a) zlecenie usług przynosi wartość dodaną do projektu;
 - b) Beneficjent wskaże we wniosku o dofinansowanie projektu usługi, które zamierza zlecać innym podmiotom i wniosek w takiej formie zostanie zatwierdzony przez podmiot będący stroną umowy.

4.11 Podrozdział 11 – Cross-financing

- 1) Co do zasady, koszty kwalifikowalne w ramach PO KL są zgodne z przepisami wspólnotowymi odnoszącymi się do Europejskiego Funduszu Społecznego. Niemniej jednak, Instytucja Zarządzająca PO KL dopuściła w PO KL możliwość poszerzenia katalogu wydatków współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego o koszty kwalifikowalne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na zasadzie *cross-financingu*.
- 2) *Cross-financing* może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, których poniesienie wynika z potrzeby realizacji danego projektu i stanowi logiczne uzupełnienie działań w ramach PO KL.
- 3) *Cross-financing* powinien być powiązany wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.
- 4) Wartość wydatków w ramach *cross-financingu* nie może stanowić więcej niż 10% wszystkich wydatków kwalifikowalnych stanowiących budżet projektu. W przypadku działań w ramach priorytetów dotyczących integracji społecznej, Instytucja Zarządzająca PO KL zwiększyła procentową wartość wydatków kwalifikowalnych na finansowanie *cross-financingu* w ramach projektu do 15%, zgodnie z art 3 ust. 7 rozporządzenia (WE) nr 1081/2006. Procentowy poziom *cross-financingu* ustalony dla projektów w ramach każdego Działania został wskazany w *Szczegółowym opisie Priorytetów PO KL*.
- 5) W przypadku gdy na poziomie Priorytetu PO KL zostanie stwierdzone zagrożenie przekroczenia limitu procentowego *cross-financingu* odpowiedniego dla danego Priorytetu,

⁸ Zapis nie wyklucza możliwości zlecenia usług w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96 poz.873, z późn. zm.).

Instytucja Pośrednicząca może określić (np. w dokumentacji konkursowej) niższy dopuszczalny limit procentowy wydatków w ramach *cross-financingu* na poziomie projektu.

- 6) Poziom *cross-financingu* weryfikowany jest na etapie ubiegania się o środki w ramach PO KL. Beneficjent będzie zobowiązany do oszacowania kosztów *cross-financingu* w ramach projektu i wskazania ich w części wniosku o dofinansowanie projektu dotyczącej budżetu projektu. Koszty te podlegają weryfikacji przez odpowiednio Instytucję Zarządzającą, Instytucję Pośredniczącą lub Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia), w ramach której działa komisja oceny projektu lub inny organ wydający opinię w sprawie wniosków o dofinansowanie.
- 7) Rodzaje wydatków kwalifikowalnych w ramach wsparcia objętego *cross-financinngiem* dotyczą przede wszystkim:
 - a) zakupu oraz leasingu (finansowego i zwrotnego) pojazdów oraz mebli;
 - b) zakupu oraz leasingu (finansowego lub zwrotnego) sprzętu rozumianego jako: środki trwałe⁹ (z wyłączeniem pojazdów i mebli), których wartość początkowa jest wyższa od 10% kwoty określonej w przepisach podatkowych¹⁰, uprawniającej do dokonania jednorazowego odpisu amortyzacyjnego;
 - c) dostosowywania budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.

Cross-financing w ramach PO KL nie obejmuje budowy nowych budynków, dużych prac budowlanych, remontów budynków a jedynie wykonywanie prac dostosowawczych związanych z realizowanymi projektami w ramach PO KL.
- 8) Wydatki ponoszone w ramach *cross-financingu* powinny zostać przeznaczone przede wszystkim na zapewnienie realizacji zasady równości szans, w szczególności w odniesieniu do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 9) Beneficjent zobowiązany jest do wykazania poziomu wydatków poniesionych w ramach *cross-financingu* we wniosku o płatność składanym w trakcie realizacji projektu. Rozwiązanie to pozwoli podmiotowi będącemu stroną umowy na monitorowanie poziomu *cross-financingu* w ramach zarówno pojedynczego projektu jak i całego priorytetu.
- 10) Wydatki ponoszone w ramach *cross-financingu* powyżej dopuszczalnej kwoty określonej w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu są niekwalifikowane.

⁹ Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, przez środki trwałe rozumie się „rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki”. Z wyłączeniem możliwości kwalifikowania zakupu nieruchomości i gruntów w ramach PO KL.

¹⁰ Zgodnie z art. 16 d ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych oraz art. 22 d ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

4.11.1 Sekcja 1 – Wydatki na zakup używanych środków trwałych

Zakup używanych środków trwałych jest kwalifikowalny przy łącznym spełnieniu wszystkich niżej wymienionych warunków:

- a) sprzedający środek trwały musi wystawić deklarację określającą jego pochodzenie;
- b) sprzedający środek trwały potwierdza w deklaracji, że w okresie ostatnich 7 lat używany środek trwały nie został zakupiony z pomocy krajowej lub wspólnotowej;
- c) cena zakupionego środka trwałego używanego nie może przekraczać jego wartości rynkowej i musi być niższa niż koszt podobnego nowego sprzętu.

4.11.2 Sekcja 2 – Wydatki na leasing środków trwałych

- 1) W ramach *cross-financingu* do dofinansowania kwalifikują się następujące formy leasingu:
 - a) leasing finansowy;
 - b) leasing zwrotny.
- 2) Pod pojęciem leasingu finansowego, zgodnie z MSSF, rozumie się taką umowę leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przeniesione są na beneficjenta współfinansowanego projektu. Oznacza to, że umowa leasingu skutkuje czasowym przekazaniem w użytkowanie określonego dobra, przy czym umowa leasingu zawiera „opcję nabycia” lub też przewiduje „minimalny okres leasingowy odpowiadający okresowi użytkowania” aktywu będącego przedmiotem leasingu.
- 3) W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu finansowego wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.
- 4) Istotą leasingu zwrotnego, zgodnie z MSSF, jest powiązanie umowy leasingu z poprzedzającą ją umową sprzedaży. Leasingobiorca sprzedaje posiadane aktywo firmie leasingowej (z zastrzeżeniem, że nie zostało ono zakupione ze środków publicznych) i równocześnie uzyskuje prawo do jego dalszego użytkowania, na warunkach ustalonych w umowie leasingu. Dzięki takiej operacji podmiot, który sprzedał dane aktywo leasingodawcy, nadal z niego korzysta, płacąc raty leasingowe związane z jego użytkowaniem.
- 5) Raty leasingowe płacone przez leasingobiorcę w ramach leasingu zwrotnego są wydatkami kwalifikującymi się do dofinansowania. Dofinansowanie w ramach PO KL nie może posłużyć do ponownego nabycia danego aktywu.

- 6) Kosztami niekwalifikowalnymi w przypadku leasingu są koszty związane z umową leasingu, w tym w szczególności:
- a) podatek;
 - b) marża finansującego;
 - c) odsetki od refinansowania wydatków;
 - d) koszty ogólne;
 - e) opłaty ubezpieczeniowe.
- 7) W przypadku, gdy okres obowiązywania umowy leasingu finansowego lub zwrotnego przekracza datę końcową rozliczenia płatności pomocy wspólnotowej, kwalifikowalne są wyłącznie koszty leasingobiorcy, które zostały faktycznie poniesione do momentu zakończenia realizacji projektu wskazanego w umowie o dofinansowanie.

5 Rozdział 5 – Zasady odrębne

5.1 Podrozdział 1 – Działania finansowane z Funduszu Pracy

- 1) W przypadku działań realizowanych w ramach PO KL i finansowanych z Funduszu Pracy kwalifikowalność wydatków rozpatrywana jest w oparciu o przepisy krajowe określające zasady wydatkowania środków z tego funduszu tj. o ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 i Nr 70, poz 416).
- 2) W ramach projektu PO KL finansowanego z Funduszu Pracy, wydatki są kwalifikowalne o ile są zawarte w katalogu wydatków, o których mowa w art. 108 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

5.2 Podrozdział 2 – Działania finansowane z PFRON

W przypadku działań finansowanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), kwalifikowalność wydatków rozpatrywana jest w oparciu o przepisy krajowe określające zasady wydatkowania środków z tego funduszu tj. o ustawę z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

5.3 Podrozdział 3 – Pomoc publiczna

- 1) W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu ustanawiającego WE (art. 87 ust. 1) lub pomocy de minimis, mogą obowiązywać odrębne zasady dotyczące kwalifikowania wydatków od określonych w niniejszych Wytycznych, wynikające z programu pomocy publicznej. W związku z powyższym, w przypadku gdy pokrycie wydatku środkami przeznaczonymi na realizację programu operacyjnego stanowi pomoc publiczną, wydatek uznany może być za kwalifikowalny, jeśli spełnia równocześnie:
 - a) wszystkie dotyczące go warunki określone w niniejszych Wytycznych, oraz
 - b) wszystkie dotyczące go warunki określone w programie pomocowym, tj. w akcie prawa polskiego stanowiącym podstawę prawną udzielenia pomocy.
- 2) W ramach PO KL przewidziano do realizacji szereg form wsparcia zawierających elementy wiążące się z udzielaniem pomocy publicznej, tj. m.in.:
 - a) zatrudnienie subsydiowane, czyli pokrywanie części wydatków przedsiębiorcom zatrudniającym osoby bezrobotne;

- b) przyznawanie dotacji oraz jednorazowych środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej;
 - c) szkolenia dla przedsiębiorców i ich pracowników;
 - d) doradztwo dla przedsiębiorstw;
 - e) tworzenie nowych miejsc pracy oraz zatrudnianie osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji;
 - f) rekompensata z tytułu dodatkowych wydatków ponoszonych w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych oraz przystosowanie stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 3) Pomoc publiczna w ramach PO KL jest udzielana zgodnie z następującymi rozporządzeniami wspólnotowymi:
- a) rozporządzeniem Komisji(WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008 lit. r., 3 str.)¹¹,
 - b) rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. WE L 379/5 z 28.12. 2006 r.).
- 4) W ramach PO KL pomoc publiczna będzie udzielana na podstawie trzech typów programów pomocowych:
- a) odpowiednich rozporządzeń wykonawczych wydanych do:
 - i. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* – w przypadku projektów współfinansowanych ze środków Funduszu Pracy, tj.:
 - rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków i trybu refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej i refundowania kosztów pomocy prawnej, konsultacji doradztwa oraz wymiaru dopuszczalnej pomocy (Dz.U. Nr 236, poz. 2002 z późn. zm.);
 - rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu organizowania prac interwencyjnych

¹¹ Do dnia 1 stycznia 2009 r. pomoc publiczna w ramach PO KL jest udzielana na podstawie programów pomocowych zgodnych z poprzednio obowiązującymi rozporządzeniami Komisji Europejskiej dotyczącymi wyłączeń blokowych.

- i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłacanych składek na ubezpieczenie społeczne (Dz. U. Nr 76, poz. 510);
- ii. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* – w przypadku projektów współfinansowanych ze środków PFRON, tj.:
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 września 2004 r. w sprawie zwrotu kosztów przystosowania stanowisk pracy, adaptacji pomieszczeń i urzędzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu (Dz. U. Nr 215, poz. 2186, z późn. zm.);
 - rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 194, poz. 1404);
- b) programu pomocowego wydanego na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o *zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, tj. rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie *udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*; (Dz. U. Nr 90, poz. 557);
- c) programu pomocowego wydanego na podstawie art. 6b ust. 10 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o *utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości* (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 275 z późn. zm.), tj. rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 czerwca 2008 r. w sprawie *udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*. (Dz. U. Nr 111, poz. 710).

6 Załączniki do Wytucznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL

Załącznik 1: Lista przykładowych zadań w ramach kosztów bezpośrednich projektów

- zarządzanie projektem
- promocja projektu
- szkolenia
- doradztwo
- warsztaty
- studia
- studia uzupełniające
- studia podyplomowe
- wizyty studyjne
- staże
- przygotowanie zawodowe w miejscu pracy
- zatrudnienie subsydiowane
- upowszechnienie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia
- organizacja kampanii informacyjno-promocyjnych
- rozwój systemów informatycznych
- ekspertyzy
- analizy
- badania naukowe
- przygotowanie publikacji
- ewaluacja

Załącznik 2: Wzór listy sprawdzającej do oceny kwalifikowalności wydatków w ramach PO KL

Lista sprawdzająca do oceny kwalifikowalności wydatków projektu w ramach PO KL

Nr wniosku o dofinansowanie projektu:

Tytuł projektu:

Nazwa beneficjenta:

Lp.	Pytanie	Tak	Nie	Nie dotyczy	Uwagi
1.	Czy okres kwalifikowalności wydatków projektu mieści się w ramach czasowych określonych w Wytycznych?				
2.	Czy zasięg kwalifikowalności wydatków dotyczy terytorium kraju?				
3.	Czy w przypadku gdy zasięg kwalifikowalności wydatków wykracza poza terytorium kraju, realizacja projektu poza granicami kraju jest uzasadniona a beneficjent przedstawił stosowne wyjaśnienie we wniosku o dofinansowanie projektu?				
4.	Czy jakkolwiek z wydatków należy do katalogu wydatków niekwalifikowalnych, o których mowa w podrozdziale 4.1 wytycznych?				
5.	Czy w ramach kosztów bezpośrednich wykazano wydatki przypisane do katalogu kosztów pośrednich?				
6.	Czy w przypadku kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem, wartość kosztów pośrednich przekracza 20%/15%/10% kosztów bezpośrednich projektu pomniejszonych o wydatki dotyczące cross-finansingu?				
7.	Czy odpisy amortyzacyjne dotyczą aktywów, które są niezbędne dla prawidłowej realizacji projektu i nie pokrywają się z zakupami w ramach <i>cross-finansingu</i> ?				
8.	Czy w przypadku leasingu sprzętu zostały uwzględnione w budżecie projektu wydatki związane z umową leasingu, które są niekwalifikowalne?				
9.	Czy wskazane w budżecie projektu opłaty finansowe i inne są kwalifikowalne zgodnie z podrozdziałem 4.6 wytycznych?				
10.	Czy w przypadku uwzględnienia w budżecie kosztów audytu projektu, audyt jest wymagany przez Instytucję Pośredniczącą lub Instytucję Wdrażającą				

	(Instytucję Pośredniczącą II stopnia)?				
11.	Czy w przypadku wniesienia do projektu wkładu niepieniężnego, wartość dofinansowania została odpowiednio pomniejszona?				
12.	Czy wydatki w ramach <i>cross-financingu</i> są niezbędne dla realizacji zadań w ramach projektu?				
13.	Czy wydatki w ramach <i>cross-financingu</i> przekraczają pułap procentowy określony dla danego Działania w <i>Szczegółowym opisie Priorytetów PO KL</i> ?				
14.	Czy w przypadku projektów współfinansowanych z Funduszu Pracy, wydatki projektu są zgodne z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy?				
15.	Czy w przypadku projektów współfinansowanych z PFRON, wydatki projektu są zgodne z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych?				
16.	Czy zachowano zasadę osiągnięcia najlepszego efektu przy możliwie najniższych kosztach?				
17.	Czy limit wydatków w ramach budżetu zadaniowego jest zgodny z łączną wartością wydatków wykazanych w szczegółowym budżecie projektu załączonym do wniosku?				

Sporządził:

data: